

UDK 330.342

JEL classification: B41, O33

DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2024.02.106>

Костянтин ШКІЛЬНЯК,

аспірант освітньо-наукової програми «Менеджмент»,

Західноукраїнський національний університет,

вул. Львівська, 11, м. Тернопіль, 46009, Україна.

Електронна адреса: kshkilniak@gmail.com

ORCID ID: 0009-0003-7283-2762

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СУЧАСНОЇ ПАРАДИГМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

Шкільняк К. Теоретичні основи сучасної парадигми цифровізації української економіки. *Вісник економіки*. 2024. Вип. 2. С. 106–115. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2024.02.106>

Shkilniak, K. (2024). Teoretychni osnovy suchasnoi paradyhmy tsyfrovizatsii ukrainiskoi ekonomiky [Theoretical foundations of the modern paradigm of digitalization of the Ukrainian economy]. *Visnyk ekonomiky – The Herald of Economics*, 2, 106-115. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2024.02.106>

Анотація.

Вступ. Нині проблемам цифровізації економіки, характерними ознаками якої є процес, під час якого розвивається електронне інформаційне середовище, та новітні технології, приділяється все більша увага. За теперішніх умов Україна є єдиною серед європейських держав, що не володіє своїми достатніми цифровими ресурсами для її повного переведення на рейки цифрової економіки. Чи не найбільшою причиною того, що цей процес сповільнився, стало повномасштабне вторгнення та бойові дії, через котрі українська економіка має значні витрати (втрати), як і процес, який дав би їй трансформуватись у новітнє цифрове середовище. Через такі тенденції актуальною є потреба встановлення сучасних проблем процесу, під час котрого формується українська цифрова економіка, визрівають основні тенденції і перспективи того, як вона повинна розвиватись, рухаючись в євроінтеграційному напрямку.

Мета дослідження – розкриття теоретичних основ сучасної парадигми цифровізації української економіки.

Методи. В основу дослідження були закладені такі методи: методи аналізу та синтезу (з метою ґрунтовного вивчення суті цифровізації економіки), графічний метод (з метою наведення основних визначень такого поняття різними українськими науковцями), метод узагальнення, комплексний і системний підхід

та абстрактно-логічний метод (з метою формулювання висновків і перспектив подальших досліджень).

Результати. Розкрито суть поняття «цифрова економіка» та визначено, що її доцільно розглядати як окремий сектор економіки, де господарську діяльність суб'єкти підприємництва ведуть, користуючись інформаційно-комунікаційними і цифровими технологіями, а провідні засоби (фактори) виробництва є цифровими (електронними, віртуальними) даними (числовими та текстовими). Водночас встановлено, що під цифровізацією варто розуміти процес, який дотичний до активного формування, використання, поліпшення технологій, що спеціалізуються на інформаційно-комунікаційному контенті.

Перспективи. Перспективи подальших досліджень полягають у дослідженні сучасних тенденцій використання інформаційно-комунікаційних технологій під час цифровізації, яка протягом останніх років активно набирає обертів.

Ключові слова: цифровізація, цифрова економіка, інформаційно-комунікаційні технології, цифрові технології, економіка.

Формули: 0; рис.: 0, табл.: 2, бібл.: 12.

JEL classification: B41, O33.

Kostyantyn SHKILNIAK,

PhD student of the educational and scientific program “Management”,

West Ukrainian National University,

11 Lvivska Str. Ternopil, 46009, Ukraine,

e-mail: kshkilniak@gmail.com

ORCID ID: 0009-0003-7283-2762

THEORETICAL BASICS OF THE MODERN PARADIGM OF DIGITALIZATION OF THE UKRAINIAN ECONOMY

Abstract.

Introduction. Nowadays, more and more attention is paid to the problems of digitalization of the economy, the characteristic features of which are the process during which the electronic information environment develops and the latest technologies. Under current conditions, Ukraine is the only one among European states that does not have sufficient digital resources for its complete transfer to the rails of the digital economy. Not the biggest reason why this process slowed down was the full-scale invasion and hostilities, due to which the Ukrainian economy has significant costs (losses), as well as the process that would allow it to transform into the latest digital environment. Because of such trends, there is an urgent need to identify the current problems of the process during which the Ukrainian digital economy is being formed, the main trends and perspectives of how it should develop, moving in the direction of European integration, are maturing.

Purpose. The purpose of the article is to reveal the theoretical foundations of the modern paradigm of digitalization of the Ukrainian economy.

Methods. In the process of writing this article, the following methods were used: methods of analysis and synthesis (for the purpose of a thorough study of the essence

of digitalization of the economy), a graphic method (for the purpose of providing the main definitions of this concept by various Ukrainian scientists), a generalization method, a complex and systematic approach, and an abstract-logical method (for the purpose of formulating conclusions and prospects for further research).

Conclusions. *The essence of the concept of “digital economy” is revealed and it is determined that it is expedient to consider it as a separate sector of the economy, where business entities conduct economic activity using information and communication and digital technologies, and the leading means (factors) of production are digital (electronic, virtual) data (numerical and text). At the same time, it was established that digitalization should be understood as a process related to the active formation, use, and improvement of technologies specializing in information and communication content.*

Discussion. *Prospects for further research are the study of modern trends in the use of information and communication technologies during digitalization, which has been actively gaining momentum in recent years.*

Keywords: *digitization, digital economy, information and communication technologies, digital technologies, economy.*

Formulas: 0; fig.: 0, tabl.: 2, bibl.: 12.

JEL classification B41, O33.

Постановка проблеми. Українська економіка активно розвивається за умов динамічного поширення цифрових технологій у глобальному вимірі. Завдяки сучасним інформаційно-комунікаційним технологіям, їхньому визначальному впливу на усі економічні суб'єкти, останні можуть інноваційно розвиватись, а їхня звична модель функціонування має достатньо шансів на успішну трансформацію. Нині абсолютно зрозуміло, що цифровізація економічних галузей надалі триватиме, що дасть поштовх новітнім імпульсам до того, щоб економічні суб'єкти розвивались, як і українська економіка загалом. Цифрове перетворення сприяє тому, що цифрові технології проникнуть у кожную підприємницьку сферу, що спричинить принципові зміни в розвитку нашого суспільства, у видах підприємництва, в ефективному гарантуванні цінностей і в способах досягнення особистих та спільних, економічних і соціальних цілей із меншими витратами й у більш якісному вигляді. З огляду на викладене вище, можна вести мову про актуальність вивчення того, яким чином відбувається цифровізація української національної економіки, а також про розширення теоретичних та прикладних ракурсів її розвитку. Активувати цифровізацію української національної економіки, що є складовим елементом світової економічної системи, доцільно, аби підвищився економічний рівень держави Україна, а отже, такий намір доцільно сприймати як вагому проблему теперішнього часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Представлену в дослідженні проблематику вивчали такі науковці, як: О. Борзенко, С. Веретюк, В. Воронкова, А. Глазова, В. Делейчук, Н. Дєєва, Ю. Завдовєва, О. Карінцева, Г. Карчева, С. Коляденко, О. Кубатко, К. Маркевич, Л. Мельник, Д. Огородня, В. Опенько, О. Піжук, В. Пілінський, М. Руденко, К. Січкаренко, С. Сидоренко, І. Сотник, А. Череп, О. Череп, та ін.

Метою статті є розкриття теоретичних основ сучасної парадигми цифровізації української економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифровізація економіки ґрунтується на понятті «цифрової економіки», чітке формулювання якого майже відсутнє у наукових дослідженнях. Така ситуація спричинена, зокрема, тим, що відсутнє чітке й універсальне розуміння того, якими чинниками варто оперувати, вимірюючи цифрову економіку. Ускладненням у трактуванні цифрової економіки є те, що технології мають дуже непостійний характер. Технології, якими користуються теперішні підприємства та звичайні споживачі, виконуючи відповідні завдання або спілкуючись, нині є сучасними, але в недалекому майбутньому можуть дуже застаріти. В ідеальному варіанті формулювання поняття «цифрова економіка» з часом може зазнати значних змін. Отже, спробуємо зосередитись на узагальненні терміна «цифрова економіка» в табл. 1.

Таблиця 1

Трактування суті поняття «цифрова економіка»
різними українськими науковцями

Автор	Визначення суті поняття «цифрова економіка»
С. Веретюк [1]	«ще нереалізована трансформація усіх сфер економіки країни завдяки перенесенню всіх наявних інформаційних ресурсів і знань на комп'ютерну платформу» [1].
Н. Деєва, В. Делейчук [2]	«економічна діяльність, що з'являється через мільярди повсякденних онлайн-зв'язків між людьми, а також між підприємствами та пристроями, даними і процесами» [2].
Г. Карчева, Д. Огородня, В. Опенько [3]	«інноваційна динамічна економіка, що ґрунтується на активному запровадженні інновацій та інформаційно-комунікаційних технологій у всі види економічної діяльності і сучасні сфери життєдіяльності суспільства, що дає змогу підвищити ефективність й конкурентоспроможність відповідних компаній, економіки і рівень життя населення» [3].
С. Коляденко [4]	«економіка, що ґрунтується на виробництві електронних товарів і сервісів високотехнологічними бізнес-структурами та дистрибуції такої продукції в процесі електронної комерції» [4].

Джерело: розроблено автором.

Отже, на наш погляд, трактування цифрової економіки як «нереалізованої трансформації» є найбільш суперечливим, бо слабо відображає суть цифрової економіки. Натомість, трактування цифрової економіки з позиції «домінування цифрових технологій» відображає важливе значення сучасної економіки для розвитку нинішнього українського суспільства.

До виразу «цифрова економіка» увійшли два полісемічні поняття, що можуть мати декілька значень залежно від того, якими інтересами керується фахівець, що його трактує, або якою є сфера застосування. Загалом цифрову економіку як поняття найкраще сприймає цифрове бізнес-середовище. Таким чином, поєднуючись, дві концепції (економіка та цифрові технології) значно впливають на визначення сфери, в якій основою для усіх видів економічної діяльності є інформаційні та комунікаційні

технології, зокрема йдеться про виробничу діяльність та збут товарів, послуг і цифрового наповнення.

Група науковців на чолі з Л. Мельник зазначає, що «як і будь-яке складне, багатогранне явище, цифрова економіка характеризується декількома вимірами реалізації: технологічним та економічним, соціальним і політичним. На їхню думку, ключовими ознаками цифрової економіки є: цифровізація фінансового сектору; хмарні технології; цифрова ідентифікація; глобалізація суспільства; горизонтально розподілені мережі; переосмислення використання інформації; онлайн-бізнес-процеси; виробництво альтернативної енергетики; технології з доданою вартістю; цифровізація соціального життя та управління; нові економічні відносини; економіка солідарності; штучний інтелект; автоматизація Інтернету речей; цифрові бізнес-моделі та платформи; споживчі інформаційні технології; цифрові канали зв'язку» [5].

Українські вчені-економісти під керівництвом А. Череп звертають увагу на те, що «важливою особливістю процесу цифрової трансформації української економіки є також те, що ступінь використання інформаційних технологій у різних галузях економіки неоднаковий. Найвищий рівень використання інформаційних технологій в українських підприємствах, що надають фінансові та освітні послуги, послуги зв'язку, логістики. В цих сферах економіки України рівень використання досягнень інформаційних технологій такий самий, як і в іноземних конкурентів. Водночас у деяких секторах економіки інтенсивність автоматизації, роботизації та використання цифрових технологій дуже низька. Науковці також зауважують, що якщо найближчим часом рівень автоматизації, роботизації і використання інформаційних технологій у всіх галузях економіки буде незмінний, то це суттєво вплине на ефективність українських підприємств через показники продуктивності праці, виробництва і реалізації продукції. Тому головним стратегічним завданням для суб'єктів господарювання України є впровадження інноваційних інформаційних технологій, що забезпечуватимуть конкурентоспроможність на внутрішньому та зовнішньому ринках» [6].

Із цифровою економікою, зазвичай, пов'язано багато переваг і, передусім, – можливість користування багатьма мультиплікаційними ефектами, що виникають на усіх виробничих ланцюжках форми чинної об'єднаної системи. Тоді, коли економіка країни переходить до цифровізації, у принципах, якими традиційно користуються під час ведення підприємницької діяльності, та чинних нормах, що функціонують у інформаційних технологіях, маркетингових комплексах, системах обліку й управлінні, відбудуться великі зміни. Зауважимо, що цифровізація дуже сприятиме національному економічному розвитку України. У результаті впровадження нових технологій, інтелектуальних програм та інших нововведень, які з'являються у цифровій економіці, значно покращиться рівень обслуговування і будуть вирішені проблемні питання у різних підприємницьких сферах.

Водночас з поняттям «цифрова економіка» застосовують категорію «цифровізація», що, на наш погляд, є ширшим поняттям, бо означає процес, під час якого запроваджуються цифрові технології, генерація та оброблення, передавання, збереження і візуалізація параметрів не лише в економіку, а й у інші сфери людської діяльності. У табл. 2 визначено суть поняття «цифровізація».

Трактування суті поняття «цифровізація» різними українськими науковцями

Автор	Визначення суті поняття «цифровізація»
О. Борзенко, А. Глазова [7]	«Проникнення цифрових технологій для оптимізації й автоматизації операційних процесів, а також збільшення їхньої продуктивності» [7].
К. Маркевич [8]	«Одна із визначальних тенденцій розвитку людської цивілізації, що сприяє появі інклюзивнішого суспільства і покращених механізмів управління, розширює доступ до сфер охорони здоров'я, освіти та банківської справи, підвищує якість і розширює мережу охоплення державних послуг, спосіб співпраці людей, а також дає змогу використати більше розмаїття товарів за нижчими цінами» [8].
О. Піжук [9]	«Платформа (механізм) економічного зростання, що дає змогу шляхом застосування цифрових технологій підвищити продуктивність і ефективність будь-якої господарської діяльності» [9].
М. Руденко [10]	«Засіб отримання бажаного результату, що відповідає чинним вимогам і потребам суспільства та влаштовує виробників і власників бізнесової діяльності щодо можливостей одержання високих прибутків. Процес еволюції економічних та соціальних, виробничих і техніко-технологічних, організаційних та управлінських, інших відносин у суспільстві, зміна їх суб'єктивно-об'єктивної орієнтованості, що спричинена розвитком інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій» [10].
С. Сидоренко [11]	«Розроблення, впровадження і розповсюдження новітніх цифрових технологій в усіх сферах буття теперішньої людини в умовах глобалізації» [11].
К. Січкаренко [12]	«Комплекс процесів у економіці та суспільстві, що полягає в масовому розповсюдженні технологій, що засновані на застосуванні бінарного коду, який викликає очевидні якісні зміни в організації технологічного та суспільного укладу» [12]

Джерело: розроблено автором.

З огляду на вищевказане, під цифровізацією варто розуміти процес, який дотичний до активного формування, використання та покращення технологій, що ґрунтуються на інформаційно-комунікаційному контенті. Отже, завдяки цифровізації трансформуються відповідні системи, зокрема ті, що мають економічне спрямування, трансформуються моделі, за якими вони зазвичай функціонують. У літературних джерелах вчені-економісти, визначаючи зміст цифровізації, насамперед наполягають саме на якісних змінах, що відбуваються в середині системи завдяки їй. Однак ми вважаємо, що так відбувається не завжди.

Переважає більшість науковців наголошують на тому, що економічна система чи структура функціонують ефективно. Крім того, у підходах науковців вбачається орієнтація на теперішній час. Це абсолютно правильно, адже соціум та наукове середовище ще не зовсім усвідомили, яку роль відіграють масштабні зрушення

цифровізації у явищах, що мають фінансове спрямування. Наприклад, радикальне перетворення, якого зазнала монетарна політика через те, що в державній економіці різко знизилось значення обігу готівки. Методики і підходи до балансу українських макроекономічних параметрів змінюватимуться завдяки тому, що з'являться системи, побудовані на віртуальних цифрових емісіях, криптовалюти матимуть більший вплив, адже найближчим часом вони упевнено входитимуть у світову економіку.

Грунтуючись на викладеному вище, можна стверджувати про особливе місце цифрової економіки у національних економіках країн, яка суттєво відрізняється від інших економічних секторів за багатьма показниками. На нашу думку, найважливіші ефекти полягають в економічному ресурсі у формі господарської співпраці, ринках, збутові продукції, темпах, з якими відбуваються економічні зміни, а також у формі трансформації ринку праці. Тож нині є потреба у виокремленні цифрової економіки в окремий сектор.

Завдяки посередництву цифрових перетворень в економіці, цифрові технології проникають до усіх її галузей. Така інтеграція сприяє можливим фундаментальним змінам. Зокрема, цифровізація економіки забезпечує: 1) оптимізацію бізнес-процесів; 2) активізацію науково-технічного прогресу; 3) виробництво продукції із використанням сучасних Інтернет-технологій; 4) заощадження коштів шляхом економії персоналу, що обумовлено автоматизацією бізнес-процесів; 5) збільшення рівня конкурентоспроможності української національної економіки на світовому рівні.

Цифрова економіка розвивається завдяки таким визначальним чинникам:

– віртуальним фінансам: цифровим банківським технологіям, цифровій валюті, онлайн-платежам, електронним переказам, електронним державним закупівлям і державному бюджету, державній соціальній допомозі (пенсіям);

– соціальним мережам, що сприяють економічно вигідній співпраці, з яких черпаються інноваційні задуми й інформація, через які громадяни стають учасниками процесів і змін у політиці, соціальній сфері, в економіці;

– великим даним: значним обсягам даних (державним реєстрам, архівам, нормативно-правовій та офіційній статистичній базам тощо), їхньому використанню для того, щоб упорядковувати логістичні потоки й управлінську діяльність, оцінювати узагальнені макроекономічні параметри і т. д.

Варто зазначити, що основна мета цифровізації – здійснювати цифрове перетворення тих секторів економіки, які тепер функціонують, та сформувати нові й надавати сферам життєдіяльності новітніх, більш ефективних та сучасних напрямів. Основу цифрової економіки становлять інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, і в результаті її стрімкого розвитку та розповсюдження традиційна економіка перетворюється на сучасну – переходить від споживання ресурсів до їхнього створення. Завдяки цифровому суспільству, а надто цифровій економіці – нинішньому тренду, серйозно змінюється за структурою професійний менеджмент у соціумі і стає гострою потребою у терміновій підготовці до такої трансформації.

Отже, на підставі викладеного вище та в результаті аналізу формулювання суті поняття «цифрова економіка», які містять згадані вище наукові праці, пропонуємо таке визначення суті цього поняття: цифрова економіка є окремим сектором економіки, де суб'єкти господарювання здійснюють економічну діяльність, застосовуючи

інформаційно-комунікаційні й цифрові технології, а провідні засоби (чинники) виробництва розглядаються як цифрові (електронні, віртуальні) дані (числові та текстові).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, українське суспільство за нинішніх умов зобов'язане виконати принципово важливе завдання, що полягає в оволодінні новими навичками, обумовленими теперішніми реаліями, та у створенні нових інформаційно-комунікаційних відносин, яким, зазвичай, притаманні транскордонні ознаки, у врахуванні потреби формувати у своїх громадян новітнє цілісне світобачення, що ґрунтувалося би на світових тенденціях розширення цифровізації. Ключові завдання держави полягають у тому, щоб сформувати сприятливі умови і можливості, аби здобутки цифровізації були втілені в життя. Процес цифровізації виник та розвивається лише в результаті того, що широко використовуються інформаційно-комунікаційні технології. В понятті «цифровізація» міститься суть усіх видів людської діяльності, що стосуються відповідного впливу аналогічних технологій на певні системи, їхню взаємодію з іншими системами. З огляду на основні результати проведеного дослідження можна зазначити, що цифровізація та її непересічне значення для процесу, під час якого розвиваються об'єкти, які функціонують відокремлено, мають багатовимірну природу. Подальший розвиток цифрових технологій та їхній вплив на розвиток соціально-економічних систем відповідних ієрархічних рівнів обумовлює перспективне поле майбутніх наукових пошуків у сфері цифровізації української національної економіки.

Література.

1. Веретюк С. М., Пілінський В. В. Визначення пріоритетних напрямків розвитку цифрової економіки в Україні. *Наукові записки Українського науково-дослідного інституту зв'язку*. 2016. № 2. С. 51–58.
2. Дєєва Н. Е., Делейчук В. В. Механізми залучення інвестицій емітентами в умовах розвитку цифрової економіки. *Молодий вчений*. 2018. № 3 (2). С. 653–659.
3. Карчева Г. Т., Огородня Д. В., Опенько В. А. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. *Фінансовий простір*. 2017. № 3 (27). С. 13–21.
4. Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. *Економіка. Фінанси. Менеджмент*. 2016. № 6. С. 106–107.
5. Мельник Л. Г., Карінцева О. І., Кубатко О. В., Сотник І. М., Завдовєва Ю. М. Цифровізація економічних систем та людський капітал: підприємство, регіон, народне господарство. *Механізм регулювання економіки*. 2020. № 2. С. 9–28.
6. Череп А., Воронкова В., Череп О. Цифрова трансформація суспільства як необхідна умова його інноваційного розвитку. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2022. № 2. С. 68–73.
7. Борзенко О. О., Глазова А. Б. Спільні та відмінні риси цифровізації та віртуалізації світового фінансового ринку. *Вісник Маріупольського державного університету*. 2019. № 18. С. 14–23.
8. Маркевич К. Цифровізація: переваги та шляхи подолання викликів. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/tsyfrovizatsiia-perevagy-ta-shliakhy-podolannia-vykylykiv>.

9. Піжук О. І. Цифровізація як зміна парадигми розвитку економічних систем. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2018. № 2. С. 84–91.
10. Руденко М. В. Цифровізація: категоріальні особливості та специфіка трактування. *Економічний форум*. 2021. № 4. С. 3–13.
11. Сидоренко С. В. Цифрова трансформація суспільства в умовах четвертої промислової революції. *Мультиверсум. Філософський альманах*. 2021. Вип. 1 (173). С. 31–43.
12. Січкаренко К. О. Вплив цифровізації економіки на розвиток транспортної галузі. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 38 (1). С. 76–79.

References.

1. Veretiuk, C. M., & Pilinskyi, V. V. (2016). Vyznachennia priorytetnykh napriamkiv rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini [Determination of the priority areas of development of the digital economy in Ukraine]. *Naukovi zapysky Ukrainskoho naukovo-doslidnoho instytutu zviazku – Scientific notes of the Ukrainian Research Institute of Communications*, 2, 51-58. [in Ukrainian].
2. Dieieva, N. E., & Deleichuk, V. V. (2018). Mekhanizmy zaluchennia investytsii emitentamy v umovakh rozvytku tsyfrovoy ekonomiky [Mechanisms of attracting investments by issuers in the conditions of the development of the digital economy]. *Molodyi vchenyi – A young scientist*, 3 (2), 653-659. [in Ukrainian].
3. Karcheva, H. T., Ohorodnia, D. V., & Openko, V. A. (2017). Tsyfrova ekonomika ta yii vplyv na rozvytok natsionalnoi ta mizhnarodnoi ekonomiky [The digital economy and its impact on the development of the national and international economy]. *Finansovy prostir – Financial space*, 3 (27), 13-21. [in Ukrainian].
4. Koliadenko, S. V. (2016). Tsyfrova ekonomika: peredumovy ta etapy stanovlennia v Ukraini i u sviti [Digital economy: prerequisites and stages of formation in Ukraine and in the world]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment – Economy. Finances. Management*, 6, 106-107. [in Ukrainian].
5. Melnyk, L. H., Karintseva, O. I., Kubatko, O. V., Sotnyk, I. M., & Zavdovieva, Yu. M. (2020). Tsyfrovizatsiia ekonomichnykh system ta liudskiy kapital: pidpriemstvo, rehion, narodne hospodarstvo [Digitization of economic systems and human capital: enterprise, region, national economy]. *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky – Mechanism of economic regulation*, 2, 9-28. [in Ukrainian].
6. Cherep, A., Voronkova, V., & Cherep, O. (2022). Tsyfrova transformatsiia suspilstva yak neobkhidna umova yoho innovatsiinoho rozvytku [Digital transformation of society as a necessary condition for its innovative development]. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti – Theory and practice of intellectual property*, 2, 68-73. [in Ukrainian].
7. Borzenko, O. O., & Hlazova, A. B. (2019). Spilni ta vidminni rysy tsyfrovizatsii ta virtualizatsii svitovoho finansovoho rynku [Common and distinctive features of digitization and virtualization of the global financial market]. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnogo universytetu – Bulletin of the Mariupol State University*, 18, 14-23. [in Ukrainian].

-
8. Markevych, K. Tsyfrovizatsiia: perevahy ta shliakhy podolannia vyklykiv [Digitization: advantages and ways to overcome challenges]. Retrieved from: <https://razumkov.org.ua/statti/tsyfrovizatsiia-perevagy-ta-shliakhy-podolannia-vyklykiv> [in Ukrainian].
 9. Pizhuk, O. I. (2018). Tsyfrovizatsiia yak zmina paradyhmy rozvytku ekonomichnykh system [Digitization as a paradigm shift in the development of economic systems]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod University*, 2, 84-91. [in Ukrainian].
 10. Rudenko, M. V. (2021). Tsyfrovizatsiia: katehorialni osoblyvosti ta spetsyfika traktuvannia [Digitization: categorical features and specificity of interpretation]. *Ekonomichnyi forum – Economic Forum*, 4, 3-13. [in Ukrainian].
 11. Sydorenko, S. V. (2021). Tsyfrova transformatsiia suspilstva v umovakh chetvertoi promyslovoi revoliutsii [Digital transformation of society in the conditions of the fourth industrial revolution]. *Multyversum. Filosofskyi almanakh – Multiverse. Philosophical almanac*, 1(173), 31-43. [in Ukrainian].
 12. Sichkarenko, K. O. (2019). Vplyv tsyfrovizatsii ekonomiky na rozvytok transportnoi haluzi [The impact of digitization of the economy on the development of the transport industry]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*, 38 (1), 76-79. [in Ukrainian].

Статтю отримано 03 травня 2024 р.
Article received May 3, 2024.